

ÕPIMAPP

Kallis lasteaiaõpetaja! Käesolev mapp on Sulle abistavaks õppematerjaliks jäätmekäitlust ja keskkonnahoidu puudutava õppetegevuse läbiviimiseks. Oleme siia kokku kogunud materjali, mis tundus meile huvitava ja köitvana ning mille jagamine lastega aitab meil edasi anda väärtusi, mille toel loome paremat homset.

Soovime teile lustakat fantaasialendu ning ühtlasi teeme suure kummarduse, et olete valinud koos meiega selle raske, kuid huvitava töö.

Ilusat homset soovides,

Lasteaiaõpetajad Kertu ja Liisi

Käesolev mapp on abistavaks õppematerjaliks õpetajale jäätmekäitlust ja keskkonnahoidu puudutava õppetegevuse läbiviimiseks.

Mapis sisalduvate materjalide eesmärgid:

Õpetuslikud eesmärgid: laps teab, miks on jäätmete sorteerimine ja taaskasutamine vajalik ning kuidas jäätmeid sorteerida.

Kasvatuslikud eesmärgid: laps tunneb huvi loodushoiu vastu ja teab, kuidas aidata hoida loodust puhtamana.

Käesolev mapp sisaldab:

Teoreetilist abimaterjali õpetajale teema tutvustamiseks ja laiaulatuslikumaks käsitlemiseks vastavasisulistest õppetegevustes

Töölehti ja piltmaterjali teema kinnistamiseks ja tegevuste mitmekesistamiseks

Projektijuht: Kristiina Dreimann

Materjalid koostasid: Kertu Lobjakova (lasteaiaõpetaja Tartu Rukkilille Lasteaed)
Liisi Sukk (lasteaiaõpetaja Tartu Poku Lasteaed)

Õpimapi tootmist toetasid:

SA Keskkonnainvesteeringute Keskus

Tootjavastutusorganisatsioon OÜ

Tallinn, 2012

I ÕPPEMATERJAL ÕPETAJALE

Sisaldab:

- mis saab prügist prügimäel ehk kui kaua erinevad jäätmed lagunevad
- kas teadsid et? ehk erinevaid fakte jäätmete ümbertöötlemisest
- miks peab jäätmeid taaskasutama
- kuidas jäätmeid sorteerida
- oluline info pakendijäätmete kohta
- paberi ja papi sorteerimise juhend
- pakendijäätmete sorteerimise juhend
- mis saab sorteeritud jäätmetest edasi

MIS SAAB PRÜGIST PRÜGIMÄEL?

Prügi pressitakse raskete veokitega kokku ja jäädakse ootame selle lagunemist mullaks.

KUI KAUA PRÜGI PRÜGIMÄEL LAGUNEB?

PABER JA PAPP

LAGUNEB 2,5 KUUD

APELSINIKOOR

LAGUNEB 6 KUUD

PIIMAPAKK

LAGUNEB 5 AASTAT

SUITSUKONI

LAGUNEB 10-12 AASTAT

KILEKOTT

LAGUNEB 10-20 AASTAT

PLASTPUDEL

LAGUNEB 50-80 AASTAT

BEEBI MÄHKMED

LAGUNEVAD 75 AASTAT

KONSERVIKARP

LAGUNEB 100 AASTAT

JOOGIPURK

LAGUNEB 200-500 AASTAT

KAS TEADSID, ET:

- Ühe alumiiniumpurgi taaskasutamine säästab piisavalt energiat, et vaadata kolm tundi televiisorit või lasta 100-vatisele elektripirnile põleda 20 tundi.
- Ühe tonni klaasi tootmiseks vajaliku tooraine kaevandamise ja transpordiga tekitatakse 174 kilo jäätmeid. Asendades poole kasutatavast toorainest taaskasutatud klaasiga väheneb jäätmete ke 80%.
- Iga tonni vanapaberi taaskasutamisel hoiame kokku 17 puud, 1438 liitrit naftat, 2,74 kuupmeetrit prügila ruumi, 4000 kW energiat ja 26 000 liitrit vett.
- PET-pudeleid saab kasutada arengumaades vee desinfitseerimiseks päikese abil. Veega täidetud pudel tuleb jätta otsese päikesevalguse kätte vähemalt kuueks tunniks.
- Ühe klaaspudeli taaskasutamisega kokkuhoitud energiaga saab keeta 3-4 tassi teed või neli tundi valgustada oma tuba 100-vatise elektripirniga.
- Plastist kilekott laguneb looduses 400 aastat.
- Kaasaegsel klaaspudelil kulub rohkem kui 4000 aastat, et laguneda, kui ta on aga ladestatud prügilas, siis on see aeg veelgi pikem.
- Alumiiniumpurki, mis on visatud prügimäele, saaks samal otstarbel kasutada veel 500 aastat.
- Paber ja papp on biolagunevad materjalid. See tähendab, et prügilasse sattudes tekitavad nad metaani, mis on 20 korda tugevam kasvuhooonegaas kui CO₂ ning on üks globaalse soojenemise põhjustajatest.
- Seitsme terasest konservi karbi taaskasutamisel säästetakse rohkem energiat, kui kulub 60-vatise elektripirni põletamisel 24 tunni jooksul.
- Klaaspudeli taaskasutamine põhjustab 20% väiksemat õhusaastet ja 50% vähem reovett kui uue pudeli tootmine toorainest.
- Pakendijäätmete taaskasutamine aitab hoida väärtuslikke loodusressursse

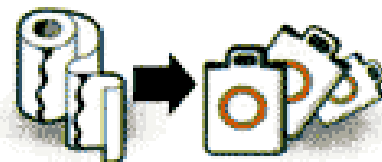
MIKS PEAB JÄÄTMEID TAASKASUTAMA?

- 70 kg paberit (1 konteiner) =

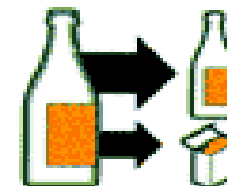

1 kasvav puu

- 1 tonn pakkekilet = 55 000 kilekotti

- klaaspakendite taaskasutamisel toodetakse uusi pudeleid ja purke
110 kg (1 konteiner) = 220 uut klaaspudelit ja -purki

Kui kõik inimesed sorteeriksid kasutatud pakendeid, väheneks prügilasse ladestatud jäätmete kogus 50%!

KUIDAS JÄÄTMEID SORTTEERIDA?

100% JÄÄTMEID

PRÜGILAS LADESTAMINE

V A L I K K O G U M I N E

PAKENDIJÄÄTMETE SORTEERIMINE

Kõikide pakendatud toodete hindadele on lisatud pakendijäätmete käitlemise hinnalisa. Seega toodet ostes maksame juba pakendijäätme käitlemise eest. Meil pakendatud toote tarbijatena tekib sellega õigus pakendijäätmetest tasuta vabaneda.

Avaliku pakendijäätmete tasuta äraandmise lähima võimaluse saad leida alljärgnevatelt linkidelt:

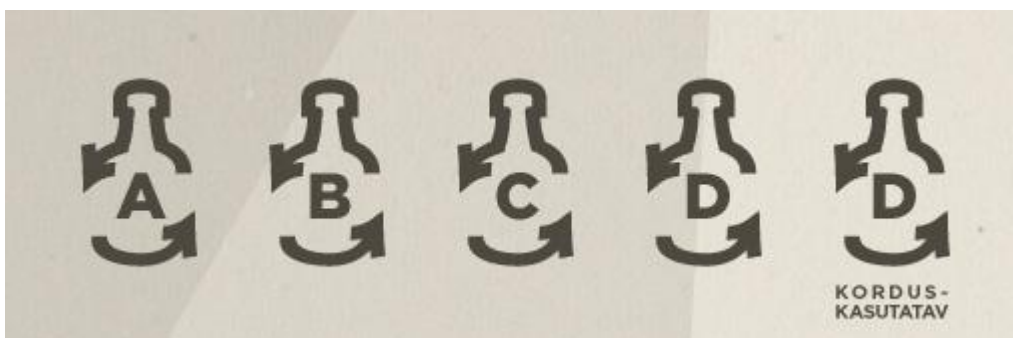
Tootjavastutusorganisatsioon OÜ www.tvo.ee

Eesti Taakasutusorganisatsioon MTÜ www.eto.ee

Eesti Pakendiringlus MTÜ www.pakendiringlus.ee

Karastusjooke või lahjat alkoholi ostes tasume poes pakendi eest pandiraha, mille saame tagasi, kui pakendi (pudeli, purgi) müügikohta tagastame. Pandiga pakendi prügikasti viskamisel viskame ära puhast raha!

Pandiga pakendi tunned ära alljärgneva märgi järgi:

Täht märgil tähistab pandiraha suurust ja materjali.

Paberi ja papi sorteerimine

KONTEINERISSE TOHIB PANNA:

PABERIST KATALOOGID,
REKLAAMID

VIHIKUD JA KAUSTIKUD

AJALEHED, AJAKIRJAD

PAPPKASTID JA –KARBID

PUHTAD PABERPAKENDID

JOONISTUSPABER

KONTEINERISSE EI TOHI PANNA:

ASJAD, MIS EI OLE PABERIST EGA PAPIST

PABER JA PAPP, MIS ON MUST JA MÄRG

HÖBEPABER (ŠOKOLAADI PABER)

WC PABER

KASUTATUD PABERNÕUD

KRÕBISEV JÄÄTISE- JA KOMMIPABER

Pakendijäätmete sorteerimine

KONTEINERISSE TOHIB PANNA:

JOOGIPUDELID JA PURGID

KILEKOTID

PUHTAD JOGURTI-, SALATI- JA MUUD
PAKENDID

PUHTAD PIIMA- JA MAHLAPAKID

PUHTAD KONSERVIKARBID

KONTEINERISSE EI TOHI PANNA:

SÖÖGINÕUD JA MUUD KERAAMILISED ESEMED

AKNAKLAAS, LAMBIPIRNID, PEEGELKLAAS

OHTLIKU MÄRGIGA PAKENDID

MÄNGUASJAD

MUSTAD JA TOOTEID SISALDAVAD PAKENDID

MIS SAAB SORTEERITUD JÄÄTMETEST EDASI?

UUE TOOTE TOOTMINE

KOGUMINE

TRANSPORT SORTEEERIMISSE

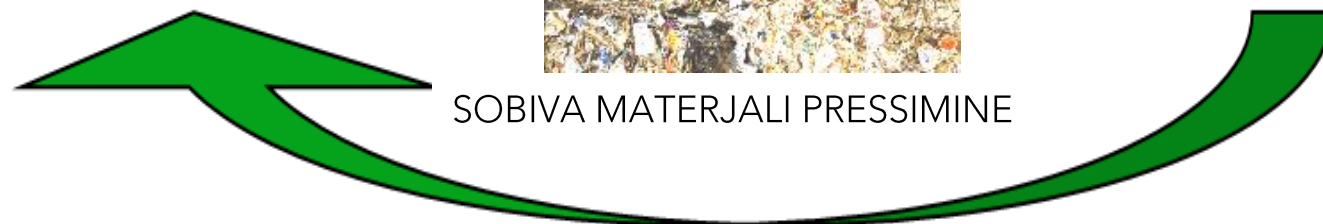
SORTEERIMINE

TRANSPORT TAASKASUTUSSE

SOBIVA MATERJALI PRESSIMINE

II PILTMATERJALID ÕPPETEGEVUSES KASUTAMISEKS

Sisaldab:

- prügiauto
- prügikastid
- reostatud metsaalune
- värvide järgi sorteerimine
- sorteerimisjuhend

PILTMATERJAL - PRÜGIAUTOD

PILTMATERJAL - PRÜGIKASTID

(TEINE POOL)

KUS ON PRÜGI KOHT?

(teine pool)

MIKS PEAB PRÜGI PRÜGIKASTI PANEMA?

PILTMATERJAL – VÄRVIDE JÄRGI SORTEERIMINE

SINISESSE KASTI
SOBIB:

PABER JA PAPP

ROHELISSE KASTI
SOBIB:

KLAASPURGID JA
-PUDELID

KOLLASESSE KASTI
SOBIB:

PLASTIST-,
METALLIST
PAKENDID

PILTMATERJAL – SORTEERIMISJUHEND

(lisa väljatrükitud leht)

III TÖÖLEHED ÕPPETEGEVUSE LÄBIVIIMISEKS

Sisaldab:

- värvi ise - maakera
- joonista
- leia prügile õige koht
- tee ise medal

(teine pool)

TÖÖLEHT – VÄRVI ISE

Abistavad küsimused:

1. Kumma maakera poole peal tahaksid sina elada? Miks?
2. Jutusta miks sa ei taha teise maakera poole peal elada.
3. Miks me peame oma maakera puhtana hoidma?
4. Kuidas hoiad sina loodust?

AITÄH LOODUSESÕBER!

(teine pool)

TÖÖLEHT – JOONISTA MAAKERALE OMA LEMMIK LILL, PUU, LIND
JA LOOM

VIHIK

PAPPKAST

PATAREI

RAAMAT

MOOSI PURK

KONSERVIKARP

KLAASPUDEL

PIIMAPAKK

BANAANI KOOR

JOGURTI TOPS

AJALEHT

PANDIPAKEND

PABER JA PAPP

PLAST- JA METALLPAKEND

KLAASPAKEND

MIS JÄI ÜLE?.....
.....
.....

(teine pool)

TÖÖLEHT – LEIA PRÜGILE ÕIGE KONTEINER JA ÜHENDA JOONEGA

Abistavad küsimused:

1. Miks me ei või visata konteinerisse musta ja määrdunud paberit ja pakendit (muidu ei saa neid enam taaskasutada)
2. Kuhu me viime pandimärgiga pudelid?
3. Miks on vaja prügi sorteerida?
4. Mida teed prügiga, mis üle jäi?

(teine pool)

TÖÖLEHT 4. – TEE ISE MEDAL

Tegevusjuhised:

1. Värvige medal oma lemmikvärvidega
2. Lõika välja ja kleebi see tugevama aluse peale
3. Tee auk ja otsi jupp paela
4. Riputa medaljon endale kaela

Aitäh sulle väike loodusesõber, et aitad seda, kes end ise aidata ei saa.